
A munka fogalmának alapvető kérdései a digitalizálódás tükrében*

Mélypataki Gábor** – Máté Dávid Adrián** – Riczu Zsófia****

A munka fogalmának tartalma folyamatosan változik. Korszakonként más és más tartalommal határozhatjuk meg. Nincs ez másképp napjainkban sem, mikor a munka digitalizálódásának a korszakát éljük. Nem csak a magánéletünk, de a munkafolyamataink jelentős része is átkerül a virtuális térbe, de ide sorolhatjuk a platformok megjelenését is. A jogalkotó ezen befolyások mentén határozza meg újra és újra a munkavégzéseknek a jog által is szabályozott körét. Láthatjuk, hogy egy atipikus munkavégzési viszonyból, hogyan válik tipikus munkaviszonnyá. Tanulmányunkban a digitalizálódást, illetve a digitális technológia alkalmazásának a munkára és a munkajogra gyakorolt hatását szeretnénk bemutatni szerzőtársaimmal közösen. Ezzel is szeretnénk tisztelni közös professzorunk, kedves kollégánk és barátunk Prugberger Tamás előtt születésnapja alkalmából.

Kulcsszavak: munka, digitalizáció, atipikus munka, szociálpolitika

Fundamental issues of the concept of work in the context of digitalisation

The concept of work is constantly changing. We can define it with different meanings from one period to another. This is no different today, when we are living in an era of digitalisation of work. Not only our private lives, but also a large part of our work processes are moving into the virtual space, but also the emergence of platforms. It is along the lines of these influences that the legislator redefines the scope of work activities that are also regulated by law. We can see how an atypical employment relationship becomes a typical employment relationship. In our study, together with my co-authors, we want to show the digitalisation and the impact of the use of digital technology on work and labour law. We would also like to honour our common professor, our dear colleague and friend Tamás Prugberger on the occasion of his birthday.

Keywords: work, digitalisation, atypical work, social policy

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2022.2.2017>

---

* Jelen publikáció az Innovációs Technológiai Minisztérium, a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott NLP-08 azonosító számú "Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium" című projekt keretében jött létre

** Egyetemi adjunktus, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Tudományok Intézete, Agrár- és Munkajogi Intézeti Tanszék, ORCID: 0000-0002-0359-6538

** PhD-hallgató, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Tudományok Intézete, Agrár- és Munkajogi Intézeti Tanszék, ORCID: 0000-0001-7995-6707

**** PhD-hallgató, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Tudományok Intézete, Agrár- és Munkajogi Intézeti Tanszék, konzulense: Mélypataki Gábor, ORCID: 0000-0002-4024-5833

1. Mit is értünk munka alatt?

A munka fogalmának meghatározása nem egyszerű, mivel a határai nem világosak. Nem minden esetben választható el egymástól, hogy az adott tevékenységet valaki ténylegesen munkaként végzi-e vagy sem. Mielőtt azonban ennek a kérdésnek a tárgyalásába belemennénk fontos kiemelni, hogy a munkának a társadalomtudományi megközelítésével foglalkozunk. A magunk részéről a fizikához nem értünk, és nem is kontárokodnánk bele jogászként. A hiedelemmel ellentétben a jogászok sem értenek mindenhez, nem is kell.

A munka fogalmának a közgazdasági megközelítése az egyik leggyakoribb megközelítés. Ezen definíció szerint „*olyan tevékenység, amiért az egyén pénzügyi ellentételezést kap a megélhetése érdekében*”.¹ Ezek szerint az egyik legfontosabb ismérve a munkának, hogy visszterhes jogügylet. Ez azt jelenti, hogy csak azt a tevékenységet lehet munkaként értelmezni, amiért valamilyen (rendszerint pénzbeli) ellenérték kifizetése történik. Ha egy reprezentatív felmérést végeznénk a lakosság körében, akkor is hasonló válaszokat kapnánk. Ezt az értelmezést követi a gazdasági szemléletű jogszabályok egy része is. Itt külön kiemelnénk az Egyesült Államok szövetségi szintű munkanélküli ellátással foglalkozó jogszabályát a Federal Unemployment Tax Act 3304 a szakasz 7. pontjához fűzött magyarázatot. Az egyesült államok munkaügyi hivatala a jogszabály alkalmazásához használt irányelvben igyekszik megadni a munka fogalmát.² Ennek kontextusa, hogy kereső tevékenység folytatása melyért nem jár ellátás szintén nem minősül munkának. Ennek tükrében határozza meg a munka fogalmát. is. Az 1994-ben kiadott irányelv a munka fogalmát olyan szolgáltatások nyújtásaként értelmezi, amelyért díjazás jár.³ A fogalom erősen épít a közgazdasági megközelítésre. De a magyarázatként kiadott irányelv már kiemeli azt is, hogy ez a fogalomértelmezés az 1970-es években gyökerezett és közel sem ismerte akkor a jogalkotó azokat a formákat, amelyek már az 1990-es évek eleje-közepétől jellemzők. Kiemeli, hogy az eredeti értelmezés nem foglalkozhatott az önfoglalkoztatók kérdésével és az ügyeleti státusszal, ezt már csak mi tesszük hozzá, beleértve a nullaórás szerződéssel foglalkoztatott munkavállalókat. De tehetjük fel a kérdést jogosan, hogy ténylegesen is csak az ellenérték fejében végzett tevékenység lehet munka? Szép és Sík közös tanulmányukban több olyan forrást is idéznek, melyek azokról a mérési torzulásokról értekeznek, melyek például a háztartási munkát nem veszik figyelembe munkaként.⁴ Ez a háztartási munka a jogszabályokban szabályozott. De nem munkajogi, hanem adójogi szempontból. Fontos beszélnünk még arról is, hogy több fogalom is kapcsolódik ide. Külön kiemelendő az önfoglalkoztatók csoportja⁵, mely egy speciális munkavégzési forma

¹ Szóts-Kováts, Klaudia: *A munka jelentése, egyéni jelentésadás a HR vezetők szemszögéből*, PhD Disszertáció, Budapest, 2014, 8.

² Definition of "Work" for Purposes of Section Budapesti Corvinus 3304(a)(7) of the Federal Unemployment Tax Act.
https://oui.doleta.gov/dmstree/uipl/uipl92/uipl_1892.htm#:~:text=In%20General.,for%20which%20remuneration%20is%20payable., (2022.06.12.)

³ uo.

⁴ Szép Katalin - Sík Endre: *A háztartási termelés pénzértéke*, Statisztikai Szemle 79 (2001) 7, 596- 612

⁵ Szekeres, Bernadett: *Munkajogon innen - munkaviszonyon túl*, Miskolc, Bíbor Kiadó

vállalkozás és munkaviszony között. Az önfoglalkoztatók helyzete azért másabb, mert az Ő munkája ugyan függő munkavégzés, de mégis önállóan tevékenykedik.

A munka fogalmának meghatározásánál újabban előtérbe kerülnek azokra kérdések, hogy tényleg csak azt tekinthetjük-e munkának aminek pénzben kifizetett ellenértéke van? Hová helyezzük a háztartási munkát? Egyre nagyobb a jelentősége a háztartási munka társadalmi hasznosságának. Ennek a jogi elismertsége nem túl magas. Hazai jogszabályi környezetben egy munkajogi szabályozáson kívüli formaként találkozhatunk vele az adójogszabályokban. Illetve a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. nek a Gyermekek Otthongondozási díjával foglalkozó rész sorolható ide. De ez nem az a joggyakorlat, ami a teljes munkaerőpiacot érinti.

Éppen ezért jelen tanulmány keretei között azt vizsgáljuk meg, hogy a digitalizációs folyamatok keretében milyen munkafogalom lehet releváns. A tanulmány keretei között a David Graeber által megalkotott bullshit job⁶ fogalmával nem tudunk foglalkozni, mivel a végkövetkeztetésekben a jogi szabályozás lehetőségét is pontosítjuk.

2. A munka fogalmának tágulása

A munka fogalmának vizsgálatakor elengedhetetlen a munkát célzó foglalkoztatási jogviszonyok vizsgálata. A klasszikus munkajogviszonyok során a munkáltató széleskörű alakító joggal rendelkezik. Lényegében ez az alakító jog adja a munkajogviszonyok esszenciáját, a jogviszonyt a munkáltató utasítása tölti meg tartalommal. A digitalizáció okozta változások azonban ezeket a paradigmákat is érintették. A klasszikus minősítő jegyek nem feltétlenül tartják meg relevanciájukat, ezért az utasítás joga egyes jogviszonyok során átalakul: a klasszikus munkáltatói utasítás alapján történő munkavégzés nem áll statikus alapokon, ezáltal a munkaviszony minősítő jegyeinek rendje is meginogni látszik⁷.

Az azonban világos, hogy nem csupán a munkajogviszony keretében, a hagyományos munkáltatói utasítás alapján végzett munka sorolható a munka definíciójának körébe. Az egyes munkavégzési formák esetében központi kérdésként merül fel, hogy azok a munkajog hatálya alá, vagy azon kívülre sorolandók. Horváth István és Petrovics Zoltán arra a dichotómiára hívta fel a figyelmet, hogy a rendszerezéshez a kulcs az egyszerű minősítés, ugyanakkor látható, hogy a munkajog hagyományos struktúrája nem alkalmazható minden munkavégzési formára⁸. A munka adott esetben olyan tevékenységet is jelölhet, amely nem a klasszikus munkajogviszony keretén belül kerül kiteljesedésre. A munka fogalma nem kizárólag az alárendeltségben végzett munkavégzésre vonatkozik, a függőség és önállóság vizsgálatán felülemelkedve valamennyi munkavégzési formára érvényes lehet.

⁶ David Graeber: *Bullshit munkák*, Budapest, Typotex, 2020

⁷ Rácz Ildikó: *A digitalizáció hatása a munkajog egyes alapintézményeire*, PhD értekezés, 2020. PhD értekezés tézisei 16.o.

⁸ Horváth István–Petrovics Zoltán: Digitalizáció a munkában: táguló horizontok joghézagokkal, *Pro Futuro* 11. (2021):2. 68.

Vincenti Gusztáv a munka jogviszonyait olyan a magánjogi jogviszonyokként jegyezte, amelyeknek a keretében és azok szabályai szerint megy végbe az emberi munkának, mint egyfajta gazdasági értéknek a forgalomba helyezése és forgalomba jutása⁹. Erre alapozva a következő fejezetben részletesebben kifejtett önfoglalkoztatói kör, valamint az önálló, függő munkavégzési formák is munka jogviszonyainak körébe sorolhatók. Azonban a munka fogalma nem csupán a munkajogviszonyok és az önfoglalkoztatói (vállalkozási és megbízási szerződések alapján teljesített) körre terjed ki. Napjainkban elterjedt a szövetkezeti munkavégzés több formája is¹⁰, kevésbé népszerű, de jelentős az ösztöndíjas foglalkoztatás kérdésköre¹¹, ugyanakkor azt is szükséges figyelembe vennünk, hogy a munka olyan feladatot is takarhat, amely nem feltétlenül jár az elvégzett feladat ellenértékéért megjelenő kompenzációval¹². A közösségi gazdasághoz és a technológiai változásokhoz alkalmazkodva a hagyományos munkavállalási formák mellett és helyett több új munkavállalási forma jelenik meg¹³.

A munka fogalmát nehéz definiálni, határai nem világosak¹⁴. Ahogy fentebb is érintettük, gazdasági aspektusból a munka olyan tevékenységet takar, amelyért ellentételezés jár, azonban ez a fajta megközelítés jelentősen szűkíti a munka definícióját, tekintve, hogy nem veszi figyelembe a munkavégzés olyan formáit, amelyet az egyén ellentételezés nélkül vagy éppen önkéntes alapon végez – Az ilyen jellegű munkák főként akkor kapnak figyelmet, elvégzésük elmarad, hiszen az életkörülmények alakulásában nemcsak a jövedelem, a munkaerőpiaci szerepvállalás, hanem a háztartásban vagy önkéntes tevékenységként végzett munka is jelentős szerepet játszik.

Az elmúlt évtizedekben, különösen az utóbbi két évtizedben a munka definíciójának transzformációja figyelhető meg. A munka megjelenhet, mint megélhetés forrása, a karriercélok megvalósulásának kiteljesedéseként, szerencsésebb esetben az egyén passziójaként realizálódik. Napjainkban egyre nagyobb szerepet kap a munkavégzés során annak individuális tartalommal való megtöltése¹⁵. Az utóbbi évtizedekben a diszkontinuitás és individualizálódás vált a

⁹ Vincenti Gusztáv: *A munka magánjogi szabályai*, Grill Károly Könyvkiadó, Budapest, 1942., 2.

¹⁰ A 2006. évi X. törvény (Szövetkezeti tv.) 18§ (2) alapján a tagi munkavégzés önálló, más munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó törvény hatálya alá nem tartozó jogviszony, amelyben az elvégzett munka ellentételezése a tagi munkavégzés arányában részben vagy egészben a tagok által közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is megvalósulhat.

¹¹ 2004. évi CXXIII. törvény 1§ (2) bek. 4. pont értelmében az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony a szakmai készségek megszerzése céljából munkatapasztalat-szerzés biztosítására és ennek keretében az egyéni szakmai programban foglalt feladatok ellátására létrejött jogviszony.

¹² Lásd a fentebb említett háztartási munkavégzést, melyet az egyén saját otthonában végez értelemszerűen ellenérték nélkül, illetve az önkéntes munkavégzés egyes formáit

¹³ Az OECD 2019-ben e témában készített jelentése, hat új típusú munkavégzési formát *különbözőPoztet meg: licy Responses to New Forms of Work*, https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/policy-responses-to-new-forms-of-work_0763f1b7-en (2020.09.15.), DOI: 10.1787/0763f1b7-en https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/policy-responses-to-new-forms-of-work_0763f1b7-en (2020.09.15.)

¹⁴ idézi Szóts-Kováts Klaudia: *i.m. 25.*; Brief, A. P. – Nord, W. R.: Work and meaning: definitions and interpretations. In Brief, A. P. – Nord, W. R. (Eds) (1990): *Meanings of occupational work: A collection of essays*, Lexington, MA: Lexington Books.

¹⁵ Rác: *i.m. 10.*

munkaviszonyok fő jellemzőivé, és ezt erősítette az atipikus munkavégzési formák megjelenése is, ahol a hangsúly munkát végzők önmegvalósítására és kibontakozására helyeződött¹⁶. A munka ebben az aspektusában még több jelentést hordoz magában, tekintettel arra, hogy a digitális fejlődés ezt a folyamatot korántsem zárta le, a jövőben a munka fogalmának további tágulása és a munkajogi relációk differenciálódása prognosztizálható.

Fenti felsorolásból látható, hogy a munka definíciója számos munkavégzési formát felölelhet, nem csupán klasszikus munkajogviszonyban ellátott feladatok meghatározására terjedhet ki. A munka eredendően tág fogalmi meghatározásának határai elmosódnak, a definíció a jövőben várhatóan tovább tágul, lefedve olyan munkavégzési formákat is, amelyek túlmutatnak a jelenleg szabályozott foglalkoztatásra irányuló jogviszonyokon. Az azonban bizonyos, hogy a munka egyes értelmezési kérdéseit vizsgálva a munkát végzők védelmi garanciái nem hanyagolhatók el.

Látható, hogy a munkajogviszonyok és a foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyok sorsa, hogy alkalmazkodnia kell a digitális fejlődés következtében végbemenő társadalmi változásokhoz.

3. A digitális hatások és a munkajogi függőség

A bevezetőben foglaltakat tovább árnyalva jelen pontban arra kívánunk rávilágítani, hogy még azon tevékenységek esetében is kérdésessé vált a munka fogalom, ahol a tevékenységet végző ellenértéket kap és a tevékenységet a megélhetése érdekében végzi, legalábbis jogi szempontból. Ezen tárgykörbe tartozik a munkát végzők jogviszonyának jogi osztályozása, nevezetesen az önfoglalkoztatók és a függő munkavégzők besorolása. A munkavégzési viszonyok kettős modellje a munkavállaló és az önfoglalkoztató dichotómiáját jelenti.¹⁷ A kérdéskör korábban is éles vitákat váltott ki a területen, azonban az utóbbi időben ismét kiújult a vita, hiszen a digitális hatások következtében új foglalkoztatási módszerek és típusok jelentek meg.¹⁸ Ezek jelentős részét a platform munkavégzési formák adják, amelyeket a tanulmány keretében gyűjtőkategóriaként kezelünk. A platform munkák sajátossága elsősorban abban rejlik, hogy többnyire egy rendkívül rugalmas, atipikus jogviszony húzódik mögötte. A jogviszony elsősorban egy polgári jogi vegyes jogviszonyt takar, amelyben keverednek a munkaszerződés, a közvetítői szerződés, a vállalkozási szerződés, a megbízási szerződés egyes jegyei. A kialakított jogviszony további sajátossága, hogy a szerződő fél lényegében csupán egy piacot biztosít a tevékenységet végzőnek arra, hogy munkát végezhesen, amelyért bizonyos díjazást kap. A platform munkára példaként említhetjük a biciklis futárok tevékenységét.

¹⁶ Török Emőke: *Munka és társadalom – A munka jelentésváltozásai a bér munkán innen és túl*, L'Harmattan Kiadó Budapest, 2014. 104.

¹⁷ Jakab Nóra: Munkavégzők a munkavégzési viszonyok rendszerében, *Jogtudományi Közöny*, 70 (2015): 9., 421-432.

¹⁸ Hasonló problémakört képez a tartós vállalkozási és megbízási szerződések. Lásd: Prugberger Tamás: A jogkövetkezményeket érintő problémák a munkaszerződés egyes hibatípusainál, *Debreceni Jogi Műhely* 15 (2018): 3-4. Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Debrecen, 19-26.

Esetükben egy applikáción keresztül történik meg a regisztráció, amely során megkötésre kerül egy szerződés különböző paraméterekkel. Ennek alapján a tevékenységet ellátó futár hozzáférést kap egy folyamatosan frissülő adatbázishoz, amely folyamatosan információt nyújt az elvégezhető egyes futárszolgálati tevékenységekről. A tevékenységet ellátó futár rendszerint nem tartozik rendelkezésre állási kötelezettséggel,¹⁹ többnyire minimum elvégzendő feladat, vagy óraszám sem kerül meghatározásra, a futár maga dönti el mikor és mennyi feladatot lát el. A futárral szerződő fél elsősorban a díjazáson keresztül igyekszik biztosítani a folyamatos feladatellátást. A futár saját eszközével végzi a tevékenységet magánszemélyként, vagy egyéni vállalkozóként, de minden esetben más részére és legtöbb esetben egyénileg történik a feladat ellátása. Látható, hogy a kialakított vegyes szerződés révén egy olyan hibrid megoldás jött létre, amely nem csupán a munka fogalmát, hanem a függő munkavégzés értelmezését is nagyban befolyásolja.

Ahogy azt Prugberger Tamás is kiemeli a szolgálati, illetve a munkaszerződésnél egyaránt a leglényegesebb tartalmi elem, hogy a szolgáltónak a szolgálatot igénylő részére éppen úgy, mint a munkavállalónak a munkáltató részére a szerződésben megállapított időtartamban rendelkezésre kell állnia és ez alatt az időtartam alatt rendszeresen azt a szolgálati, munkatevékenységet el kell látnia, amit a szolgálati-, illetve a munkaszerződésben elvállalt.²⁰ A rendelkezésre állási kötelezettség valóban létrehoz egy uralmi helyzetet a felek között, azonban a függőség megítélésem szerint nem csupán erre az elemre vezethető vissza. Mindezt igazolja a munkajog dogmatikai megalapozottságát szolgáló egyes elméletek és azok változása.

A munkajogi jogviszony alapját az önállótlan, függő munkavégzés jelenti. A függőséget eleinte a konkrét gazdasági függőség jelentette, amelyet a személyi függőség elmélete váltott fel. Ez utóbbi azon alapult, hogy a munkavállalók a személyiségüket is adják az elvégzett tevékenységhez, amely során egy speciális függő viszony jön létre a felek között.

A későbbiekben ezeket az elméleteket felváltotta azon okfejtés, mely szerint a munkaviszony elhatárolási ismérve a szolgáltatás tárgyában keresendő. A munkaviszony esetében a szolgáltatás nincs konkretizálva, sőt mi több, éppen a munkáltató utasításadási jogán alapul. Ennek alapján tehát a munkaviszonyt elsősorban azon szempont mentén tudjuk megkülönböztetni más (polgári) jogviszonyoktól, hogy a munkátot széleskörű egyoldalú alakító jog illeti meg a munkavállaló teljesítése, a szolgáltatás nyújtása vonatkozásában.²¹ Ez utóbbi elgondolás alapját azonban a platform munkavégzési formák teljesen felborítják, ugyanis a platformot biztosító fél bizonyos mértékben és esetekben átengedi a platform munkát végző számára az egyoldalú szerződésalakítási jogot. A platform

¹⁹ Rácz Ildikó: Platform munkavégzés Magyarországon Munkajogi és egyéb jogági dilemmák, *Magyar Munkajog E-folyóirat* 9 (2021):1., 1-15.

²⁰ Prugberger Tamás: Az atipikus szolgálati/munkaszerződések jogdogmatikai és rendszerezésszerű kérdései, különös hangsúllyal a munkaerőpiac legújabb igényeire, *Miskolci Jogi Szemle* 15. (2020): 2. szám, 44-66.

²¹ Kiss György: *Munkajog*, Dialóg Campus, Budapest, 2020. 21-30.

nem ad utasítást, csupán „lehetőséget” a tevékenység végzésére. A platformot biztosító fél nem ad kötelező jellegű utasítást egy feladat ellátására, továbbá a szerződésben a szolgáltatás tárgya bizonyos szempontból előre meghatározott, jól körülhatárolt, így az utóbbi vázolt elmélet alapján a platformot szolgáltató fél elméletileg nem kerül uralmi helyzetbe. Mindezt hangsúlyozza a platformot biztosító fél is, hiszen rendszerint rögzítésre kerül a platformok „matchmaker” szerepe, vagyis, hogy pusztán összehozzák a keresletet a kínálattal, de nem kívánnak beleszólni a foglalkoztatási konstrukcióba.²²

Mindemellett a függőség több szempontból is tetten érhető. Bizonyos szempontból gazdasági függőségről is beszélhetünk, hiszen a platform munkát jellemzően olyan társadalmi csoportok végeznek, akik valamilyen mértékben a munkaerőpiac perifériáján mozognak. Elsősorban a végzettséggel még nem rendelkező fiatalok, hallgatók végeznek ilyen jellegű munkát, vagy például a keresetkiegészítésként a gyereket nevelő anyák. Az uralmi viszony tetten érhető abban is, hogy a platformot biztosító fél az ellenőrzési jogkört megtartja, igaz megújult formában. A platform ugyanis begyűjt rengeteg adatot, ami a munkavégzést érinti, méri az aktivitást, a gyorsaságot, az ügyfélelégedettséget. Igaz, hogy a vállalkozási szerződés esetében is megilleti a megrendelőt bizonyos fokú utasítás és ellenőrzési jog, azonban ez limitált. Álláspontom szerint az uralmi, függőségi helyzet kialakulása elsősorban (de nem kizárólag) a széleskörű ellenőrzési jogosultság miatt is fennállhat a platformot biztosító fél és a tevékenységet végző között.

A vázoltak alapján sajnos továbbra is nyitott kérdésként merül fel, hogy jogi szempontból szükség van-e egy olyan munka fogalom megalkotására, amely kizárólag a függő munkavégzést fedi le. Egy ilyen fogalom megalkotása nagyban segítené a jogalkalmazás munkáját, azonban ahogy az egyes függőségi elméleteken is lyukat ütött a társadalmi viszonyok változása, úgy vélhetően egy örök érvényű fogalom megalkotása lehetetlen feladat a jogalkotó számára. Mindemellett fontos kiemelni, hogy a változó viszonyokra, mint a napjaink digitális változásaira reflektálni kell ezáltal feloldani a felmerülő újabb fogalmi, elhatárolási kérdéseket.

4. Záró gondolatok

A fentiekből is látszik, hogy a munka fogalma egyszerre statikus és dinamikus definíció. Ez abból adódik, hogy a jelentése és az általa lefedett tevékenységek köre folyamatosan bővül, illetve változik. A kérdés az, hogy meddig tágítható ez a fogalom? Be tudjuk-e vonni az új technológiai megoldásokat, és tudjuk-e legalább hasonló munkajogi védelemben részesíteni, mint a klasszikus értelemben vett munkát. Hogy meddig tágítható a fogalom az kétséges. Lehet közben szükséges elengedni néhány korábbi jelentésréteget. A másik, hogy vajon a jogalkotó mennyire van tisztában a munka fogalmával. Tud-e olyan értelmezést adni, mely nem üresedik ki egy-két év után a technológiai változások hatására? A jelen állapot szerint a

---

²² Rácz: i.m. 123.

jogalkotó nagy lemaradásban van. Ha csak a hazai szabályozást nézzük miként került összemérésre a home office és a távmunka szabályozása, akkor azt kell mondjuk, a jogalkotó nem érti a modern munka fogalmát, illetve lehet nem is akarja érteni. Nem ismeri el a digitalizáció eredményeit és nem nyújt védelmet az e körben foglalkoztatottaknak. A fogalmat még mindig a XX. századi attitűdből közelíti meg. Ha az olyan relációkat sem érti, mint a home office vagy a távmunka, akkor még nagyobb kihívást fog jelenteni a platform munkavégzés, vagy éppen az ipar 5.0 alapját képező collaboratív robotok használata. De nem csak a munka fogalmának alkalmazása jelent majd problémát, de a munkaerőpiaci problémák és a szociális jogi kihívások megoldása is. De a megközelítésünk alapvetően reménykedő. Reméljük azt, hogy ez a helyzet változni fog és a politika is felismeri a változás szükségességét.

Irodalomjegyzék

- Brief, A. P. – Nord, W. R.: Work and meaning: definitions and interpretations. In Brief, A. P. – Nord, W. R. (Eds) (1990): Meanings of occupational work: A collection of essays, Lexington, MA: Lexington Books.
- David Graeber: *Bullshit munkák*, Budapest, Typotex, 2020
- *Definition of "Work" for Purposes of Section Budapesti Corvinus 3304(a)(7) of the Federal Unemployment Tax Act.* [https://oui.doleta.gov/dmstree/uipl/uipl92/uipl_1892.htm#:~:text=In%20General,for%20which%20remuneration%20is%20payable.](https://oui.doleta.gov/dmstree/uipl/uipl92/uipl_1892.htm#:~:text=In%20General,for%20which%20remuneration%20is%20payable.,), (2022.06.12.)
- Horváth István–Petrovics Zoltán: Digitalizáció a munkában: táguló horizontok joghézagokkal, *Pro Futuro*, 11. (2021):2. 68.o. <https://doi.org/10.26521/profuturo/2021/2/10239>.
- Jakab Nóra: Munkavégzők a munkavégzési viszonyok rendszerében, *Jogtudományi Közlöny*, 70 (2015): 9., 421-432.
- Kiss György: *Munkajog*, Dialóg Campus, Budapest, 2020. 21-30.
- *Policy Responses to New Forms of Work*, https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/policy-responses-to-new-forms-of-work_0763f1b7-en (2020.09.15.), <https://doi.org/10.1787/0763f1b7-en>
- Prugberger Tamás: A jogkövetkezményeket érintő problémák a munkaszerződés egyes hibatípusainál, *Debreceni Jogi Műhely* 15 (2018): 3-4., 19-26. <https://doi.org/10.24169/DJM/2018/3-4/3>
- Prugberger Tamás: Az atipikus szolgálati/munkaszerződések jogdogmatikai és rendszerezésbeli kérdései, különös hangsúllyal a munkaerőpiac legújabb igényeire, *Miskolci Jogi Szemle* 15. (2020): 2., 44-66.
- Rácz Ildikó: *A digitalizáció hatása a munkajog egyes alapintézményeire*, PhD értekezés, 2020. PhD értekezés tézisei 16.
- Rácz Ildikó: Platform munkavégzés Magyarországon Munkajogi és egyéb jogági dilemmák, *Magyar Munkajog E-folyóirat* 9 (2021):1., 1-15.
- Szekeres, Bernadett: *Munkajogon innen - munkaviszonyon túl*, Miskolc, Bíbor Kiadó
- Szép Katalin - Sík Endre: A háztartási termelés pénzértéke, *Statisztikai Szemle*, 79 (2001) 7, 596- 612

- Szóts-Kováts, Klaudia: *A munka jelentése, egyéni jelentésadás a HR vezetők szemszögéből*, PhD Disszertáció, Budapest, 2014, 8.
  - Török Emőke: *Munka és társadalom – A munka jelentésváltozásai a bér munkán innen és túl*, L'Harmattan Kiadó Budapest, 2014. 104.
  - Vincenti Gusztáv: *A munka magánjogi szabályai*, Grill Károly Könyvkiadó, Budapest, 1942., 2.
-
-